

i Landet, Loven af 26. Maj 1868. Før Loven af 1868 var Forholdet som bekendt det, at Adgangen til Sagførervirksomhed var betinget af en egentlig kongelig Udnævnelse, som nærmest skete efter de Regler, der fandtes for Besættelsen af Embeder, og paa den Maade, at Beskikkelserne var indskrænket til det Antal, som af Regeringen ansaaes for fornødent efter den i de forskellige Retskredse formentlig herskende Trang, medens Forholdet efter Loven af 1868 har været det, at Adgangen til Sagførervirksomhed var aaben for enhver, som opfyldte visse formelle i Loven foreskrevne Betingelser, dels i Henseende til juridiske Eksaminer, dels i Henseende til en vis forudgaaende Uddannelse, eventuelt forudgaaende Prøve. Den stærke Tilgang til Sagførervirksomheden, som fulgte efter denne Forandring, og det offentlige Interesse i, at Sagførerne alle røgter deres Kald under tilbørlig Hensyntagen til de særlige Pligter, som efter Loven og deres Stilling i Retsplejens Tjeneste paahviler dem, i Forbindelse endelig med de særlige Krav, som den mundtlige Procedures Gennemførelse med Rette antoges at ville stille til Sagførerstanden, førte til, at dette Spørgsmaal blev optaget af den i 1868 nedsatte Proceskommission. I denne Proceskommissions Betænkning af Februar 1876 i Forslag til Lov om Domsmagtens Ordning m. m. findes allerede den Begrundelse, der efter min Mening endnu er afgørende i denne Sag, og derfor vil jeg med den højtærede Formands Tilladelse gerne citere, hvad Proceskommissionen af 1868 i den nævnte Betænkning af 1876 siger om dette Spørgsmaal. Det hedder herom: „Af mest indgribende Betydning er imidlertid de Bestemmelser, som angaar Sagførerraadets disciplinære Straffemyndighed (§§ 141—43).“ Maa jeg indskyde, at disse Paragraffer, 141—43, i Betænkningen af 1876 næsten ordret svarer til den gældende Retsplejelovs §§ 143—45, saaledes at vi altsaa her har Kilden til den gældende Lovgivnings Bestemmelser paa dette Omraade. Kommissionsbetænkningen fortsætter: „Om Oprettelsen af en Disciplinærmyndighed for Sagførere stemmer med Forholdets Natur, har saavel andetsteds som hos os været Genstand for Tvivl, idet man har bestridt, at der var særlig Grund til at stille Sagførervirksomheden under en Kontrol, som ingen anden Næringsvirksomhed er undergivet. Denne Tvivl er imidlertid kun begrundet fra det Standpunkt, der i Sagførervirksomheden alene ser en Næring. Gaar man derimod med det foreliggende Forslag ud fra, at denne Virksomhed ifølge dens Betydning

for selve Retsplejen ogsaa har en anden Side, som navnlig gør sig gældende i den mundtlige Rettergang, kan Ønskeligheden af en særlig Kontrol med Sagførervirksomheden i og for sig ikke bestrides. Spørgsmaalet er kun, om det er muligt at tilvejebringe en virksom Kontrol i saa Henseende uden at gøre Brud paa den Uafhængighed, som tilkommer Sagførerstillingen. Fra dette Synspunkt maa det utvivlsomt forkastes at stille Sagførervirksomheden under en almindelig Kontrol fra Embedsmyndighedens Side. De samme Hensyn, som har ført til ikke at betinge Adgangen til Sagførervirksomhed af Regeringens Tilladelse, taler ogsaa for at hævde Sagførernes Uafhængighed af Statsmagten i Udøvelsen af deres Kald. Derimod skønnes det ikke, at en Kontrol, som udgaar fra Sagførersamfundet selv, skulde kunne gøre noget Skaar i Sagførerstillingens Uafhængighed og Værdighed. Heller ikke er der Grund til at antage, at Sagførerraadene skulde være tilbøjelige til at misbruge deres Myndighed til at gaa det enkelte Medlem af Samfundet for nær. Efter de Erfaringer, man andetsteds har gjort, er det snarere at betrygte, at Raadene vil vise for stor Tilbageholdenhed i Udøvelsen af deres Tilsynsmyndighed. Da denne imidlertid ikke afskærer nogen af de Veje, ad hvilke man hidtil har kunnet gøre Ansvar gældende imod Sagførere, men kun er bestemt til at være et Supplement til disse, kan der selvfølgelig ikke derfra hentes nogen afgørende Indvending imod Institutionen.“

Her betones de to Hovedsynspunkter, der efter min Opfattelse bør være afgørende for Lovgivningsmagtens Stilling til Sagførervæsenet. For det første, at Sagførerne bør være uafhængige af Embedsmyndigheden. Det var vistnok Højesteretssagfører Octavius Hansen — Bergs Forsvarer i Holstebro-Sagen, en af dem, Provisoriepolitikken drev over i Opposition mod de daværende Magthavere —, der en Gang sagde, at Sagførerne burde føle sig som Befolkningens naturlige Talsmænd mod alt Bureaukrati. Det er ud fra en lignende Betragtning, jeg vil fraraade det, der har været antydet her under Forhandlingerne, nemlig at Sagførersamfundet gennem Indberetninger til Justitsministeriet skulde stilles under en almindelig Kontrol af Administrationen, af Embedsmyndigheden. Det andet Hovedsynspunkt, der betones i Betænkningen af 1876, er det, at Lovgivningsmagten bør give Sagførerne, hvem den enkelte Borger betror Varetagelsen af sine økonomiske Interesser, stundom sin Ære og sit Velfærd, Midler til at udøve den virk-